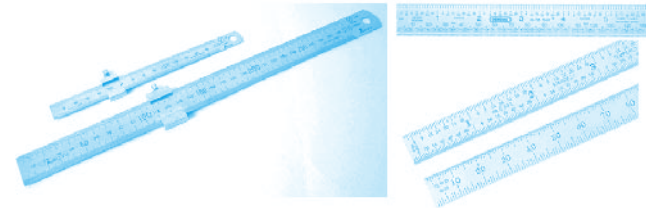

การสอบเทียบไม้บรรทัดเหล็ก

เครื่องมือ มีวัดด้านความยาวนั้นมีอยู่มากมายหลายชนิด มีทั้งแบบที่ความถูกต้องต่ำไปจนถึงระดับนาโนเมตรและมีเครื่องมือวัดที่ใช้ในงานในสภาวะทั่วไปจนถึงเครื่องมือที่ต้องควบคุมสภาวะแวดล้อมเป็นอย่างดี แต่หนึ่งในเครื่องมือวัดพื้นฐานที่ทุกๆ คนต้องเคยได้ใช้มาแล้วตั้งแต่สมัยเป็นเด็ก ๆ ก็คือไม้บรรทัดนั่นเอง ดังนั้นหากถามถึงวิธีการใช้งานของไม้บรรทัดเราทุกคนคงตอบได้อย่างชัดเจน แต่ถ้าถามถึงความถูกต้องของไม้บรรทัดเหล็กและวิธีสอบเทียบแล้วน้อยคนนักที่จะสามารถอธิบายได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ บทความนี้จะช่วยให้ท่านเข้าใจถึงวิธีการพิจารณาค่าความถูกต้องและวิธีการสอบเทียบของไม้บรรทัดเหล็ก

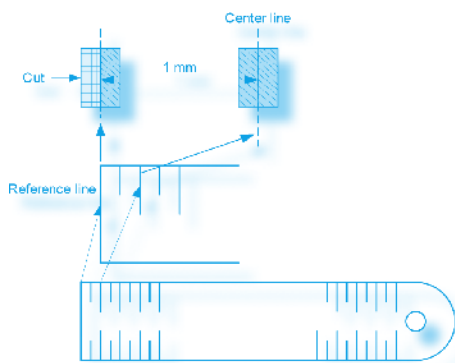
ไม้บรรทัดเหล็ก หรือที่ทุกคนเรียกกันว่า **"ฟุตเหล็ก"** มีมากมายหลายแบบ หลายเกรด เพราะฉะนั้นการเลือกใช้และการเลือกวิธีการสอบเทียบนั้นจะขึ้นอยู่กับค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Maximum Permissible Error, MPE) ของผู้ใช้

เมื่อพูดถึงค่าความถูกต้องของไม้บรรทัดเหล็ก เราจะได้รู้อย่างไรว่าความถูกต้องของสเกลไม้บรรทัดเหล็กนั้นพิจารณาอย่างไรอีกทั้งเกรดของไม้บรรทัดเหล็กใช้หลักเกณฑ์อะไรในการตัดสิน

ค่าความถูกต้องของไม้บรรทัดเหล็กตามมาตรฐาน JIS B 7516: 1987

ค่าความถูกต้องของไม้บรรทัดเหล็กแสดงดังภาพที่ 2 โดยจุดเริ่มต้นอ้างอิงจาก End Face of Scale ณ ตำแหน่งนี้ บริษัทผู้ผลิตได้ทำการแบ่งครึ่งขีดสเกลแล้วและจากจุดนี้ต่อไปยังกึ่งกลางของขีดสเกลใดๆ ก็คือความยาวที่บ่งชี้ของไม้บรรทัดเหล็กนั้นๆ จากภาพที่ 2 พบว่าระยะ 1 mm ก็คือระยะจากเส้นอ้างอิง (Reference Line) ถึง กึ่งกลางของขีดสเกลที่ 1 mm

ภาพที่ 2 นิยามของความยาวของไม้บรรทัดเหล็ก

เพราะฉะนั้นในโลกของความเป็นจริง พบว่าไม้บรรทัดเหล็กที่มีขายตามท้องตลาด ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบคุณภาพของไม้บรรทัดเหล็กโดยพิจารณาจากความหนาของขีดสเกลอ้างอิงเทียบกับขีดความหนาของสเกลใดๆ แล้วความหนาของขีดสเกลอ้างอิงจะต้องหนาเพียงครึ่งหนึ่งของขีดสเกลใดๆ

คราวนี้เรามาดูพิจารณาเกรดของไม้บรรทัดเหล็กตามมาตรฐาน JIS B 7516:1987 พบว่ามีเกรดแบ่งออกเป็น 2 เกรด โดยพิจารณาจาก 3 พารามิเตอร์ ดังนี้ (ดูภาพที่ 3 ประกอบ)

1. ค่าความถูกต้องของไม้บรรทัดเหล็ก แบ่งเป็น 2 เกรด คือ

เกรด 1: $\pm [0.10+0.05 \times (L/500)]$ mm
เกรด 2: $\pm [0.10+0.10 \times (L/500)]$ mm

เมื่อ L คือ ค่าความยาวที่วัด ในหน่วยมิลลิเมตรและแทนค่าโดยไม่ต้องใส่หน่วย

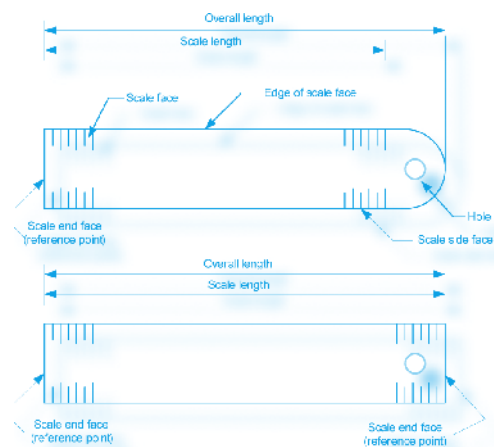
2. ค่าความฉากไม้บรรทัดเหล็ก (Squareness of Scale End Face)

Grade 1	0.035 mm max
Grade 2	0.050 mm max

3. ค่าความตรงไม้บรรทัดเหล็ก (Straightness of Scale Side Face)

ตารางที่ 1 ค่าความตรงไม้บรรทัดเหล็ก

Nominal size	Straightness Unit : mm	
	Grade 1	Grade 2
150	0.23 max	0.36 max
300	0.26 max	0.42 max
600	0.32 max	0.54 max
1000	0.40 max	0.70 max
1500	0.50 max	0.90 max
2000	0.60 max	1.10 max

ภาพที่ 3 ไม้บรรทัดเหล็กมาตรฐาน

อ่าน ต่อฉบับหน้า

เมื่อทราบถึงหลักเกณฑ์การแบ่งเกรดและการพิจารณา 3 พารามิเตอร์ ตามมาตรฐาน JIS B 7516: 1987 แล้วต่อไปจะพิจารณาวินิจฉัยการสอบเทียบไม้บรรทัดเหล็กเกรด 1 และ 2 อ้างอิง ISO 10012-1 ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับค่าความถูกต้องที่ยอมรับได้ของผู้ใช้เอง

มุมมองความรู้ CE คำถามจากห้องปฏิบัติการ

การวิเคราะห์คุณภาพน้ำเป็นการประเมินคุณภาพของน้ำซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งเจือปนในน้ำและสารพิษปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการเลือกแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การวัดค่า pH อาจทำได้ทั้งวิธี Colorimetric ซึ่งเป็นการหาค่า pH อย่างหยาบๆ โดยเปรียบเทียบกับสีมาตรฐาน (Color Standards) ส่วน Electrometric เป็นวิธีมาตรฐานโดยใช้ pH meter ซึ่งเป็นเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการพัฒนางานจรรยาบรรณที่ใช้หลอดสุญญากาศและวัสดุกึ่งตัวนำ (Semiconductor) เพื่อควบคุมการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนได้ตามต้องการ ใช้วัดค่าของ pH (pH Value) หรือความเป็นกรด-ด่าง จากการเปลี่ยนแปลงของค่าศักย์ไฟฟ้า (Electric potential) ในหลอดแก้วตัวนำที่จุ่มในสารละลาย pH 4, 7 หรือ 10 ซึ่งความเป็นกรดเกิดจากสารที่แตกตัวให้อนุภาคซึ่งเป็นการละลายจะให้ไฮโดรเจนไอออนซึ่งพร้อมจะเสียโปรตอน ส่วนความเป็นด่างเป็นสารที่ละลายน้ำแล้วให้ไฮดรอกซิลไอออน ซึ่งมีความโน้มเอียงที่จะรับโปรตอน

ที่มา: มุมความรู้ CE

ฝ่ายบริการสอบเทียบและวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม สหาคมนส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
ที่ปรึกษา: คุณธีระยุทธ ชูเลิศวิทยากรณ์ คุณมณฑุดี แก้วเสน คุณนรรยา กุลประยัตน์

Scope of Accredited

ส.ส.ท. ได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการสอบเทียบเพิ่มเติม
ในสาขาไฟฟ้าและมิติ

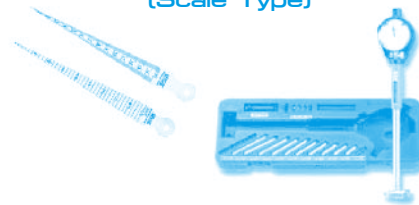
สาขาไฟฟ้า

Resistance Thermometer Indicator

สาขามิติ

Cylinder Gauge, Bore Gauge, Taper Gauge (Scale Type)

Range of Measurement	BMC
0 Ω	0.11 mΩ
0.1 Ω	0.11 mΩ
1 Ω	0.11 mΩ
10 Ω	0.11 mΩ
25 Ω	0.33 mΩ
100 Ω	0.75 mΩ
200 Ω	1.2 mΩ
400 Ω	1.6 mΩ
1000 Ω	5.0 mΩ
10 kΩ	25 mΩ

Range of Measurement	BMC
Cylinder Gauge, Bore Gauge 0.95 mm to 10 mm	1.3 μm
>10 mm to 18 mm	1.4 μm
>18 mm to 35 mm	1.6 μm
>35 mm to 60 mm	2.0 μm
>60 mm to 150 mm	4.2 μm
>160 mm to 250 mm	6.8 μm
Taper Gauge (Scale Type) 0.5 mm to 15 mm	47 μm
>15 mm to 50 mm	58 μm
>50 mm to 100 mm	84 μm

สนใจติดต่อสอบถามได้ที่ ฝ่ายบริการสอบเทียบและวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ส.ส.ท.

คุณนวลจันทร์ ฤทธิเกิด คุณสุวรรรัตน์ เขยขุนทด โทรศัพท์ 0 2717 3000 ต่อ 82, 107, 108, 109 โทรสาร 0 2719 9484, 0 2717 3609